

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta

JÄRJESTÖJEN ROOLI JA OSALLISUUS JULKISEN HALLINNON VALMISTELU- JA PÄÄTÖKSENTEKOPROSESSEISSA

Raportti kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan
verkkokyselyn tuloksista

Laura Saarinen
10.4.2020

Sisällysluettelo

Taulukko- ja kuvioluettelo.....	
1 Johdanto	1
2 Taustaa	2
3 Järjestöjen osallistuminen ja vaikuttaminen	5
3.1 Kokemukset mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa	5
3.2 Muutokset järjestöjen kuulemisessa	7
4 Järjestöjen saamat julkiset tuet	10
4.1 Tuensaanti ja tukimuodot.....	10
4.2 Muutokset rahoituksessa	11
5 Järjestöjen yhteiskunnallinen rooli ja asema	13
6 Vapaaehtoistoimintaa koskevat asennemuutokset.....	16
7 Askelmerkkejä tulevaan – järjestöjen terveiset julkiselle hallinnolle	18

LIITE 1 Kyselylomake

Taulukko- ja kuvioluettelo

Kuvio 1. Vastaajien jakaantuminen maakunnittain.....	3
Kuvio 2. Vastaajien jakaantuminen rakenteellisesti paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin järjestöihin.	4
Kuvio 3. Palkatun henkilöstön määrä järjestöissä.	5
Kuvio 4. Järjestöjen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kokoluokan ja palkatun henkilöstön perusteella.	6
Taulukko 1. Muutosten tyyppin jakaantuminen suhteessa järjestön rakenteeseen.	8
Kuvio 5. Järjestöille tarjotut osallistumismahdollisuudet ja niiden vaikutuksen arviointi.	8
Kuvio 6. Järjestökyselyyn vastanneiden järjestöjen toimintakulujakauma vuonna 2019.	10
Taulukko 2. Tuen muoto tarkasteltuna suhteessa järjestön henkilöjäsenmäärään.	11
Taulukko 3. Koetut muutokset järjestöjen rahoituksessa tarkasteltuna suhteessa avustuksen myöntäjään ja järjestön toimialaan.	12
Kuvio 7. Yleisissä asenteisessa koetut muutokset jaoteltuna järjestön rakenteellisuuden mukaan.	14
Taulukko 4. Järjestöjen kokemat muutokset yleisissä asenteissa tarkasteltuna muutoksen kohteen ja järjestön henkilöjäsenmäärän mukaan.	14
Taulukko 5. Järjestöjen kokemat asennemuutokset tarkasteltuna muutoksen kohteen ja laadun mukaan.	15
Taulukko 6. Järjestöjen kokemat asennemuutokset vapaaehtoistoimintaa kohtaan.	16

1 Johdanto

Suomessa demokatialla on vahvat perinteet ja korkea arvostus kansalaisten keskuudessa. Suuressa roolissa suomalaisessa demokratiassa on vapaa ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta, joka lisää sosiaalista pääomaa ja luottamusta yhteiskunnassa sekä auttaa ottamaan laajasti huomioon eri väestöryhmiä. Autonominen ja vahva kansalaisyhteiskunta takaa toimivan demokratian, minkä takia viranomaisten, päättäjien ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden välistä kumppanuutta on tärkeä jatkuvasti ylläpitää ja kehittää.

Viimeisten vuosien aikana on puhuttu länsimaisen demokratian kohtaamista haasteista, joita ovat muun muassa kyberuhat, disinformaation vaikutukset sekä vaaleihin kohdistuva häirintä ja kansalaisyhteiskunnan tilan kaventuminen. Näiden haasteiden vallitessa elinvoimaisen kansalaisyhteiskunnan rooli nousee entistä suurempaan arvoon. Haasteisiin pyritään vastaamaan myös pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti uudistamalla poliittista kulttuuria ja päätöksentekoa. Hallitusohjelman demokratialinjauksia toteutetaan kansallisella demokratiaohjelmalla, jonka tavoitteina ovat muun muassa osallisuuden ja demokratian nostaminen toimintatavoiksi julkishallinnon toiminnan keskiöön sekä kansalaisyhteiskunnan kuuleminen valmistelussa nykyistä varhaisemmin ja laajemmin.

Oikeusministeriön yhteydessä toimivan kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANEn¹ tavoitteena on vahvistaa hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta sekä edistää kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä, kuten kansalaistoiminnan autonomiaa ja elinvoimaisuutta. Työnsä tueksi KANE pyrki selvittämään järjestötoimijoille suunnatulla kyselyllä, miten he kokevat nykyisen roolinsa ja osallisuutensa julkisen hallinnon valmistelu- ja päätöksentekoprosesseissa.

---

¹ Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE [1] on oikeusministeriön yhteydessä toimiva valtioneuvoston asettama neuvottelukunta. Sen tehtävänä on edistää järjestöjen ja viranomaisten välistä yhteistyötä sekä kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä. KANEssa on puheenjohtajien lisäksi 19jäsentä, jotka edustavat järjestöjä, tutkimusta, elinkeinoelämää, vapaata kansalaistoimintaa sekä ministeriöitä ja virastoja.

KANEn visioina kaudella 2017-2021 on, että: ”Kansalaistoiminta on elävää, autonomista ja vahvistaa kaikkien mahdollisuuksia osallistua”, ja että ”Järjestöt edistävät muuttuvassa toimintaympäristössä yhteiskunnan ketterää kehitystä”. Strategisiksi tavoitteiksi asetettiin kansalaistoiminnan autonomian vahvistaminen sekä globaalien muutosten ja megatrendien kansalaisyhteiskuntaa koskevien vaikutusten tunnistaminen. KANEn tavoitteet on määritelty 17.10.2017 julkistetussa toimintasuunnitelmassa.

Kysely suunnattiin erityisesti järjestötoimijoille, jotka osallistuvat tai haluaisivat osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamistyöhön paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kyselyrunko on tämän raportin liitteenä 1. Kysely toteutettiin helmi-maaliskuussa 2020 Webropol-työkalulla ja siitä tiedotettiin muun muassa KANEn järjestöjäsenien kautta sähköpostitse sekä oikeusministeriön ja KANEn jäsenorganisaatioiden sosiaalisen median kanavilla.

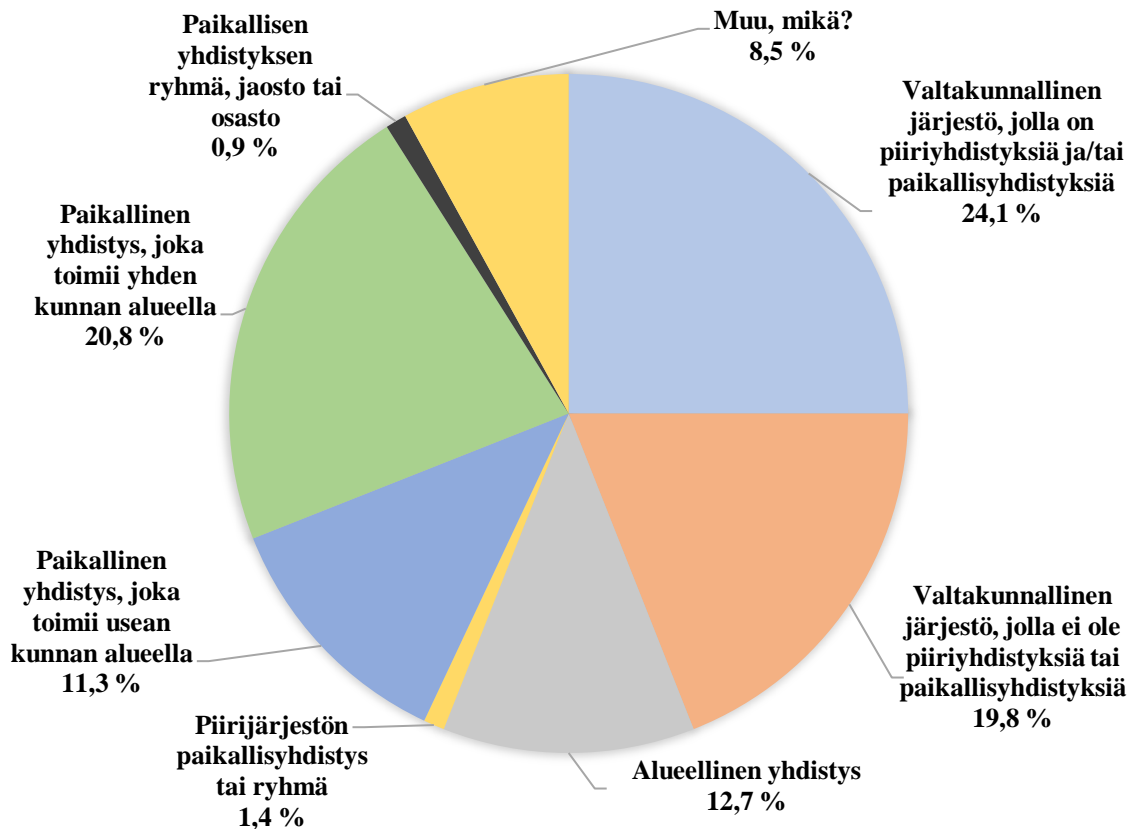
Tässä raportissa tarkastellaan järjestökyselyn tuloksia ja esitetään niiden perusteella muutamia konkreettisia kehitysehdotuksia järjestöjen ja viranomaisten välisen vuorovaikutuksen parantamiseksi. Analyysin tekemisessä hyödynnettiin IBM SPSS 25 Statistics-ohjelmistoa. Kyselyn tuloksia tarkastellaan neljän eri teeman kautta: järjestöjen osallistuminen ja vaikuttaminen, järjestöjen saamat julkiset tuet, järjestöjen yhteiskunnallinen rooli ja asema sekä vapaaehtoistoimintaa koskevat asennemuutokset. Jokaista teemaa tarkastellaan eri taustamuuttujien kautta. Taustamuuttujina käytetään muun muassa järjestöjen kokoa, toimialaa, rakennetta ja ammattimaisuutta. Selkeyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi raportissa käytetään termiä *järjestö* viittaamaan yhdistyksiin, kansalaisjärjestöihin, säätiöihin, uskonnollisiin yhteisöihin ja muihin kansalaistoimintaa harjoittaviin organisaatioihin.

Kyselyn vastausten perusteella selviää, että järjestöt kokevat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiensa olevan vähintään melko hyvällä tasolla. Suurin osa vastaajajärjestöistä myös kokee, että näissä mahdollisuuksissa on tapahtunut muutoksia, joista enemmistö on toivottuja. Tulosten pohjalta voidaan myös todeta, että järjestöt tunnistavat yhä vaikuttavamman yhteiskunnallisen roolinsa. Yleinen yhteiskunnallinen suhtautuminen järjestöjä kohtaan on vastausten perusteella parantunut viimeisten 2-3 vuoden aikana, mutta siitä huolimatta avustusten ja rahoituksen saaminen on vastaajajärjestöjen mukaan yleisesti vaikeutunut ja vähentynyt yhä enenevässä määrin. Rahoituksen osalta kyselyn tulokset osoittavat erityisesti ei-toivottujen muutosten lisääntyneen.

2 Taustaa

Järjestöille suunnattu kysely oli avoinna vastaajille 28.2.-23.3.2020 välisenä aikana. Määräaikaan mennessä vastauksia saatiin yhteensä 211, joista 201 oli suomenkielisiä ja 10 ruotsinkielisiä. Kuten kuvioista 1 voidaan nähdä, alueellisesta näkökulmasta katsottuna kysely tavoitti lähes kaikki

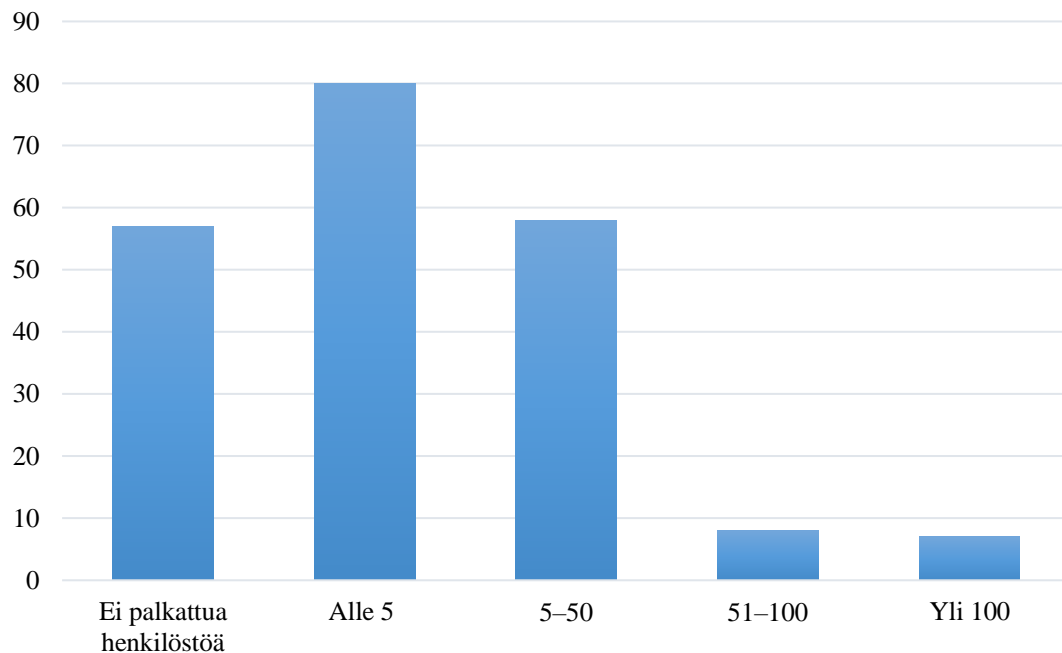

Kuvio 2. Vastaajien jakaantuminen rakenteellisesti paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin järjestöihin.

Kuviosta 2 puolestaan nähdään, miten vastaajat ovat jakaantuneet järjestörakenteen perusteella. Suurin osa vastaajajärjestöistä on valtakunnallisia järjestöjä (lähes 44 %) tai paikallisia yhdistyksiä, jotka toimivat yhden kunnan alueella (yli 20 %). Kyselyn vastauksissa painottuvat selvästi siis yhtäältä pienet paikalliset järjestöt ja toisaalta valtakunnalliset järjestöt. Vastausvaihtoehdon ”*Muu, mikä?*” tulokset kasvattavat entisestään paikallisten ja valtakunnallisten järjestöjen määrää vastaajien joukossa, sillä vastauksen antaneet järjestöt lukeutuvat pääasiassa näihin kahteen rakenneluokkaan. Vastaajien yleisimmät toimialat olivat: sosiaali- ja terveysjärjestöt (20,8 %) kylä- ja kaupunginosajärjestöt (11,3 %), taide- ja kulttuurijärjestöt (7,1 %), eläkeläis- tai veteraanijärjestöt (6,6 %) sekä urheilu- ja liikuntajärjestöt (4,7 %). Näin ollen sote-alan järjestöjen vastaukset painottuvat kyselyn tuloksissa, mikä on olennaista ottaa huomioon.

Edellä mainittujen taustamuuttujien lisäksi tarkastelussa on vastaajajärjestöjen koko sekä niiden toiminnan ammattimaisuus. Järjestöjen kokoluokkaa tarkastellaan niiden henkilöjäsenmäärien kautta. Tämän perusteella voidaan sanoa, että vastaajajärjestöjen joukossa on selkeää hajontaa

kokoluokkien suhteen. Järjestöistä 32 % on alle 100 henkilöjäsenen, 35 % on 100-500 henkilöjäsenen, 10 % on 501-1500 henkilöjäsenen sekä 23 % on yli 1500 henkilöjäsenen järjestöjä. Suuret kokoerot mahdollistavat järjestöjen yksityiskohtaisemman tarkastelun. Järjestöjen ammattimaisuutta tarkastellaan niiden palkatun henkilöstön lukumäärän kautta (kuvio 3).

Kuvio 3. Palkatun henkilöstön määrä järjestöissä. Esitetyt luvut vastaajamääriä (n).

Mitä enemmän palkattuja henkilöitä, sitä ammattimaisempana järjestön toiminnan voidaan olettaa olevan. Kuvio 3 nähdään, että suurimassa osassa vastaajajärjestöistä on alle 50 palkattua henkilöä. Niiden järjestöjen osuus, joissa ei ole lainkaan palkattua henkilöstöä, on noin 27 % vastaajista. Hyvin ammattimaisia ja suuria, yli 50 palkatun henkilön järjestöjä on vastaajista yhteensä vain noin 7 %.

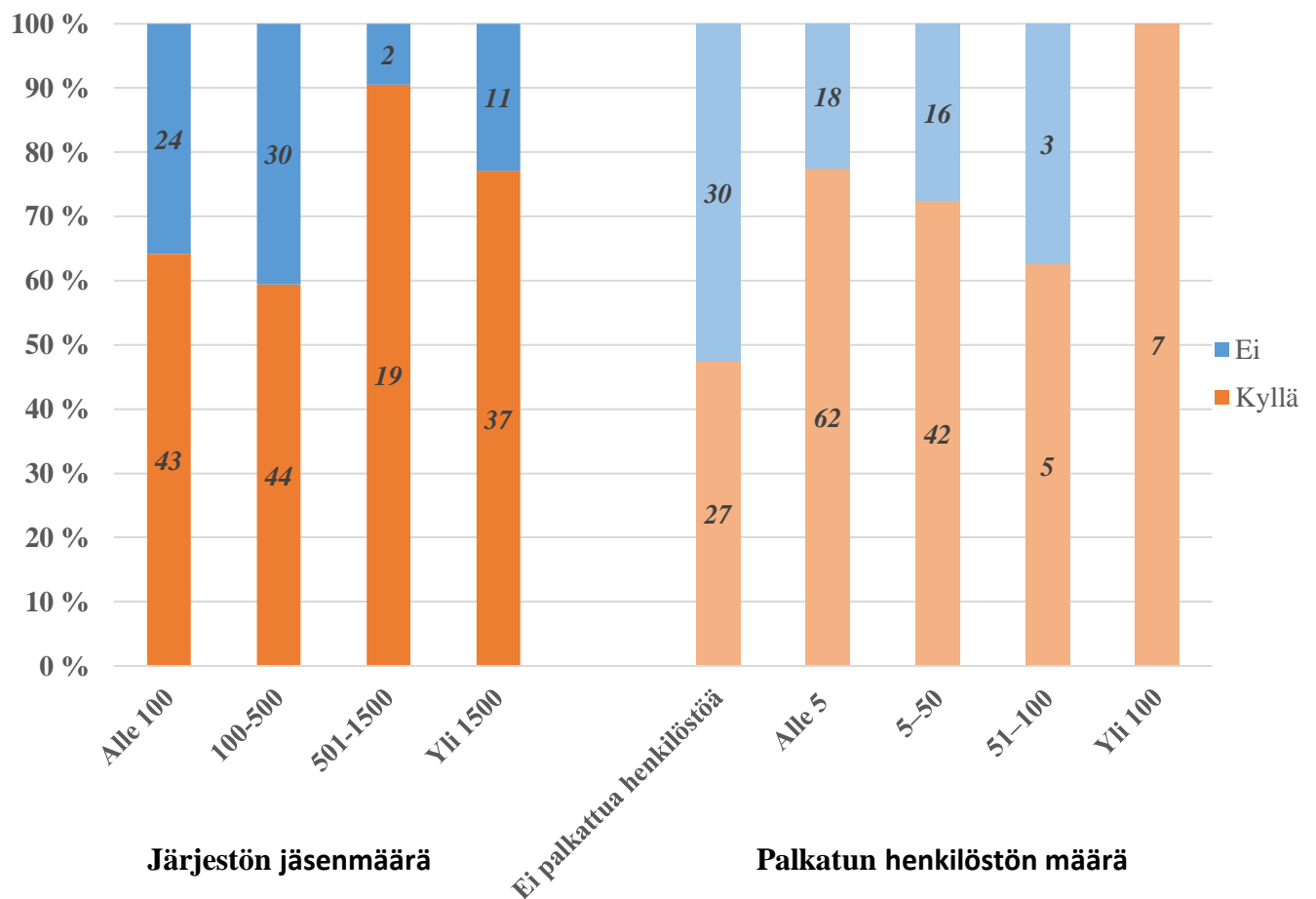
3 Järjestöjen osallistuminen ja vaikuttaminen

Järjestöjen osallistumisen ja vaikuttamisen kokemusta analysoidaan tarkastelemalla niiden kokemia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa julkisen hallinnon valmistelu- tai päätöksentekoprosesseihin sekä millaisia muutoksia kuulemisessa on viime vuosina vastaajien mielestä tapahtunut. Lisäksi tuodaan esiin järjestötoimijoiden toiveita siitä, miten viranomaisten tulisi ottaa järjestöt huomioon julkisen hallinnon valmistelu- ja päätöksentekoprosesseissa.

3.1 Kokemukset mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa

Järjestöjen kokemusta osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista selvitettiin kysymyksellä *Onko järjestöllänne ollut viimeisten 2-3 vuoden aikana mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa järjestöänne kiinnostaviin tai koskeviin julkisen hallinnon valmistelu- tai päätöksentekoprosesseihin paikallisella, alueellisella tai valtionhallinnon tasolla?* Suurin osa (68 %) vastaajista kokee, että heillä on ollut mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Noin kolmannes (32 %) kaikista vastaajista kokee, että heillä ei ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa valmistelu- ja päätöksentekoprosesseihin.

Kuvio 4. Järjestöjen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kokoluokan ja palkatun henkilöstön perusteella. Pylväissä esitetyt luvut vastaajamääriä (n).

Kuvio 4 osoittaa, miten vastaukset edellä mainittuun kysymykseen jakaantuvat, kun tarkastellaan järjestöjen jäsenmääriä sekä palkatun henkilöstön määrää. Kuvion perusteella havaitaan, että jokaisessa kokoluokassa enemmistö vastaajista kokee päässeensä osallistumaan ja vaikuttamaan. Pienten järjestöjen edustajat kokevat suurten järjestöjen edustajia useammin, että heillä ei ole ollut mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa. Lopputulos ei ole yllättävä, sillä suuremmilla järjestöillä resurssit osallistua ja vaikuttaa ovat todennäköisesti pieniä järjestöjä paremmat. Kun samaa kysymystä tarkastellaan suhteessa järjestöjen palkatun henkilöstön määrään, voidaan todeta, että

järjestöissä, joissa ei ole palkattua henkilöstöä, yli puolet vastaajista kokee, etteivät he ole päässeet osallistumaan ja vaikuttamaan.

3.2 Muutokset järjestöjen kuulemisessa

Viimeaikaisia muutoksia järjestöjen kuulemisessa pyrittiin selvittämään kysymyksellä *Onko järjestössänne havaittu viimeisten 2-3 vuoden aikana muutoksia siinä, miten järjestöjä kuullaan ja/tai otetaan mukaan julkisen hallinnon valmisteluprosesseissa?* Vastaajista 44 % kokee, että muutoksia on tapahtunut ja 28 % vastaa, ettei muutoksia ole tapahtunut. Huomattavaa kuitenkin on, että hieman yli 27 % ei osaa sanoa, onko muutoksia ylipäättään tapahtunut. Niistä vastaajista, jotka ovat havainneet muutoksia, 22 % sanoo muutosten olleen ei-toivottuja, 51 % sanoo niiden olleen toivottuja ja 27 % sanoo muutosten olleen sekä ei-toivottuja että toivottuja. Lisäksi 24 % vastaajista kokee, että muutokset koskevat valtionhallinnon päätöksentekoa ja valmistelua sekä 23 % vastaajista kokee, että muutokset koskevat paikallista päätöksentekoa ja valmistelua.

Avovastauksissa tuotiin esiin muun muassa seuraavia näkökulmia toivottuihin muutoksiin liittyen:

” Valtionhallinnossa osallistettu mukaan valmisteluun paremmin tällä hallituskaudella. ”

” Tiedottaminen on jonkin verran avoimempaa kuin ennen, mutta ei vieläkään riittävää. Useat tilaisuudet ovat avoimia myös kansalatoimijoille. ”

” Ministeriön virkamiesten kanssa säännöllinen vuorovaikutus, muutosehdotukset vähintäänkin noteerataan ja asiantuntijuutta osataan ja halutaan hyödyntää. Toisaalta, näkyy riippuvan ministeriöstä ja ministeriön yksiköstä, onko ministeriössä valmiutta tai halukkuutta rahoituksen saajien / päätösten toimeenpanijoiden kanssa yhteistyöhön = "loppukäyttäjien" asiantuntijuutta ei aina osata tai haluta ottaa käyttöön. ”

” Järjestömme on vahvasti mukana poliittisessa päätöksentekoprosessissa. Yhteydenotot ja pyynnöt ovat lisääntyneet kaikilla tasoilla. Olemme vahvistaneet palvelujenkäyttäjien mukanaoloa poliittisessa vaikuttamistoiminnassa. Tulevaisuudessa toivoisimme, että palvelujenkäyttäjiiä kutsuttaisiin enemmän suoraan mukaan työryhmiin ja muihin valmisteluelimiin. ”

Kaiken kaikkiaan avovastausten perusteella selviää, että toivotut muutokset järjestöjen kuulemisessa liittyvät erityisesti siihen, että vastaajajärjestöt kokevat saaneensa paremmin tietoa valmistelussa olevista asioista sekä päässeensä aktiivisemmin mukaan valmisteluprosesseihin. Vastauksissa esille nousi myös viranomaisten ja järjestöjen välisen vuorovaikutuksen lisääntyminen.

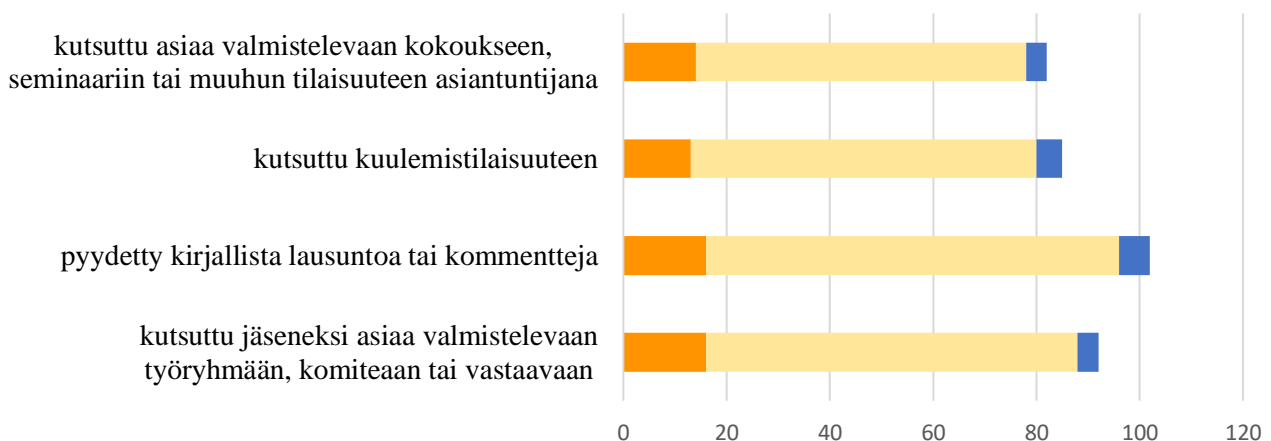
Tarkasteltaessa vastauksia suhteessa vastaajien taustajärjestön rakenteeseen, voidaan havaita, että koetut muutokset ovat olleet pääasiassa toivottuja riippumatta siitä, onko kyseessä paikallinen, alueellinen vai valtakunnallinen järjestö (taulukko 1).

Taulukko 1. Muutosten tyyppin jakaantuminen suhteessa järjestön rakenteeseen. Luvut vastaajien määriä (n). Ristiintaulukointi.

Muutokset	Paikallinen järjestö	Alueellinen järjestö	Valtakunnallinen järjestö
Toivottuja	16	8	20
Ei-toivottuja	7	2	11
Molempia	6	4	10

Kuviosta 5 puolestaan huomataan selvästi, että järjestöille on tarjottu erilaisia osallistumismahdollisuuksia hyvin tasaisesti.

Mitä osallistumismahdollisuuksia järjestöllenne on tarjottu?

Oliko osallistumisellanne toivottua vaikutusta?

■ Kyllä täysin ■ Kyllä osittain ■ Ei lainkaan

Kuvio 5. Järjestöille tarjotut osallistumismahdollisuudet ja niiden vaikutuksen arviointi. Taulukko havainnollistettu vastaajamäärittäin.

Kirjallisten lausuntojen ja kommenttien pyytäminen on vastausten perusteella ollut hieman muita osallistumismahdollisuuksia yleisempää. Tarjottujen osallistumismahdollisuuksien välillä ei ole suuria eroja sen suhteen, millaisia vaikutuksia osallistumisella on koettu olleen. Osallistumisen muodosta riippumatta suurin osa vastaajista (93,7 %) on sitä mieltä, että osallistumisella on ollut vähintään osittaista vaikutusta. Vastauksien perusteella eniten vaikutusta koetaan olevan sillä, että järjestö on kutsuttu jäseneksi jotakin asiaa valmistelemaan työryhmään, komiteaan tai vastaavaan. Vähiten toivottua vaikutusta koetaan puolestaan olevan kirjallisen lausuntojen ja kommenttien pyytämällä. Vastaajajärjestöt kertoivat avovastauksissa myös muista osallistumisen keinoista. Vastauksien perusteella useammalla järjestöllä on myös ollut suoria kontakteja ministeriöihin ja virkamiehiin. Suorilla kontakteilla ja tapaamisilla virkamiesten kanssa on koettu olevan vähintään osittaista vaikutusta.

Vastaajilla oli mahdollisuus kertoa myös avovastauksessa, miten he toivoisivat viranomaisten ottavan järjestöt huomioon julkisen hallinnon valmistelu- ja päätöksentekoprosesseissa. Yleinen toivomus on, että järjestöt tulisi ottaa valmisteluun mukaan prosessien alusta lähtien. Vastauksista selviää, että järjestöt kokevat osallistumisensa osittain jopa turhaksi, sillä järjestöt uskovat, että tosiasiallisesti päätökset on jo tehty ennen heidän osallistumistaan. Osa järjestöistä kokee myös, että viranomaisten ja järjestöjen välisiä yhteiskehittämistilaisuuksia tulisi järjestää nykyistä enemmän. Lisäksi osa vastaajista on sitä mieltä, että alueellista ja paikallista yhteistyötä tulisi kehittää. Esimerkiksi järjestöjä voitaisiin ottaa mukaan myös paikalliseen ja maakunnalliseen valmisteluun. Tämän osalta esitettiin, että maakunnan sisällä tulisi olla järjestöyhteistyötä. Monet vastaajat nostivat esiin myös viranomaisten ja järjestöjen välisen vuorovaikutuksen aktivoimisen. Tässä yhteydessä korostettiin myös digitaalisten vaihtoehtojen hyödyntämistä.

Seuraavat lainaukset kyselyyn annetuista avovastauksista tiivistävät vastaajajärjestöjen ajatukset siitä, miten järjestöjä tulisi ottaa mukaan julkisen hallinnon valmistelu- ja päätöksentekoprosesseihin:

'' Vastaamalla järjestöjen tapaamispyyntöihin ja mahdollistamalla aidon kumppanuuden toteutuminen esimerkiksi valmistelutyössä. ''

'' Lisäämällä merkittävästi politiikkaprosessien läpinäkyvyyttä aina EU-tasolta kansalliselle ja paikalliselle tasolle, jotta järjestöt pystyvät ajoittamaan vaikuttamistoimensä oikein. ''

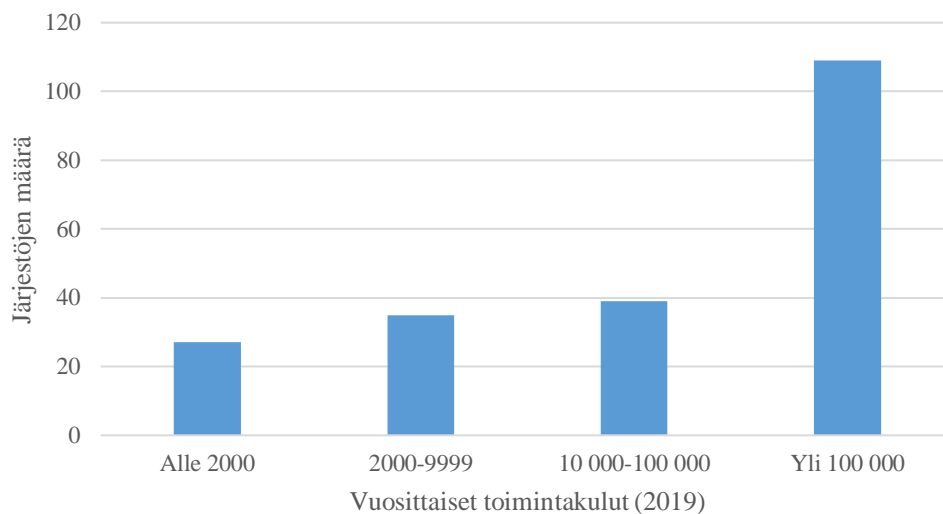
”Valmisteluun osallistuminen olennaista. Mitäs se lausuminen enää auttaa, jos asiat on de facto jo päätetty!”

4 Järjestöjen saamat julkiset tuet

Toinen järjestöjen kannalta merkittävä teema on järjestöjen rahoitus ja niiden saamat julkiset tuet. Teemaa lähestytään ensisijaisesti järjestöjen saaman julkisen tuen kautta ja selvitetään, miten järjestöt kokevat saadun tuen ja tukipolitiikan muuttuneen.

4.1 Tuensaanti ja tukimuodot

Ennen kuin analysoidaan järjestöjen saamaa tukea, on hyvä selventää, minkä suuruisia kyselyyn vastanneiden järjestöjen toimintakulut ovat (kuvio 6).

Kuvio 6. Järjestökyselyyn vastanneiden järjestöjen toimintakulujakauma vuonna 2019. Luvut vastaajamääriä (n).

Vastanneista järjestöistä yli puolet (109 vastaajaa) on ilmoittanut, että järjestön vuosittaiset toimintakulut ovat yli 100 000 euroa. Noin 18 % vastaajista on ilmoittanut järjestönsä toimintakulujen määräksi 10 000 – 100 000 euroa vuodessa. Alle 10 000 euron vuosittaiset toimintakulut on noin 30 %:lla vastanneista järjestöistä. Järjestöjen vuosittaiset toimintakulut korreloivat palkatun henkilöstön määrän kanssa. Järjestöissä, joissa ei ole palkattua henkilöstöä toiminnan vuosikulut ovat lähes sataprosenttisesti alle 10 000 euroa.

Noin 80 % vastaajajärjestöistä on saanut julkista tukea toimintaansa vuonna 2019. Yli puolet vastaajista ilmoitti saaneensa valtionavustusta ja yli 40 % kunnan tai kuntayhtymän tukea. Avovastauksista selviää, että yhdeksän järjestöä on saanut tukea myös Euroopan unionilta, ja 12 vastaajaa oli erikseen maininnut saaneensa taloudellista tukea Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus STEA:lta. Kun tarkastellaan, minkä kaltaiset järjestöt eivät olleet saaneet tukea, esille nousee muutamia seikkoja. Tyypillisimmin järjestö on paikallisjärjestö, jolla ei ole palkattua henkilöstöä, tai palkkalistoilla on alle viisi henkilöä, tai järjestön henkilöjäsenten määrä on alle 100. Tarkasteltaessa tuettomuutta toimialoittain eläkeläis- ja veteraanijärjestöt nousevat sekä lukumäärällisesti että suhteellisesti katsottuna esille.

Tuen tyyppiä tarkasteltaessa havaitaan, että järjestöjen yleisimmin saama tukimuoto oli toiminta-avustus, jonka oli valinnut 135 vastaajaa (64 %). Tukea toimitiloihin järjestöt olivat saaneet vähiten (18 %). Ristiintaulukointeja tekemällä huomataan, että järjestön koolla ei ole suurta vaikutusta siihen, minkä kaltaista tukea järjestö on saanut (taulukko 2). Myöskään toimialakohtaisessa tarkastelussa ei nouse esille yhtä tiettyä toimialaa, jolle jokin tuen muoto olisi tyypillisin. Lisäksi tuloksista selviää, että palkatun henkilöstön määrällä ei ole merkitystä tuen muotoon, mikä on jopa yllättävä lopputulos.

Taulukko 2. Tuen muoto tarkasteltuna suhteessa järjestön henkilöjäsenmäärään. Luvut vastaajien määriä (n). Ristiintaulukointi.

Henkilö- määrä	Toiminta- avustus	Projekti- avustus	Avustusta toimitiloihin	Maksuttomat toimitilat	Muut
Alle 100	44	23	5	5	10
100-500	44	20	5	13	8
501-1500	15	9	1	1	1
Yli 1500	32	18	6	2	6
Yhteensä	135	70	17	21	25

4.2 Muutokset rahoituksessa

Vastaajista 58 % on sitä mieltä, että viimeisen 2-3 vuoden aikana järjestöjen rahoitukseen liittyvissä julkisen vallan linjauksissa ja käytännöissä on tapahtunut muutoksia. Huomattavaa on, että muutoksista 54 % on ollut vastaajien mukaan ei-toivottuja, ja vain 15 % on sitä mieltä, että muutokset

ovat olleet toivottuja, mikä osoittaa, että järjestöissä on rahoituksen kehityksen suhteen siis paljon tyytymättömyyttä. Taulukossa 3 on jaoteltu rahoituksessa koettuja muutoksia tuen ja toimialojen kautta.

Taulukko 3. Koetut muutokset järjestöjen rahoituksessa tarkasteltuna suhteessa avustuksen myöntäjään ja järjestön toimialaan. Luvut vastaajien määriä (n). Ristiintaulukointi.

Muutokset	Toivottuja	Ei-toivottuja	Molempia
Avustuksen myöntäjä			
Valtio	11	40	29
Kunta / Kuntayhtymä	7	27	19
Toimiala			
Eläkeläis- ja veteraanijärjestöt	0	7	1
Sosiaali- ja terveysjärjestöt	2	23	5
Kylä- ja kaupunginosajärjestöt	0	6	5
Taide- ja kulttuurijärjestöt	3	3	5
Urheilu- ja liikuntajärjestöt	0	3	1
Nuoriso- ja opiskelijajärjestöt	0	6	5

Muutokset niin valtion kuin kunnan avustuksissa koetaan selkeästi ei-toivotuiksi. Avovastauksissa nousi useampaan kertaan esille STEA-rahoitus, jossa koetaan tapahtuneen ei-toivottuja muutoksia selvästi enemmän kuin toivottuja muutoksia viimeisen 2-3 vuoden aikana. Näissä vastauksissa korostuu sote-järjestöjen suuri osuus vastaajajärjestöistä. Kaikilla toimialoilla ei-toivottujen muutosten osuus rahoituksessa on suurempi kuin toivottujen muutosten, lukuun ottamatta taide- ja kulttuurijärjestöjä, joissa molempia on yhtä paljon. Toisaalta vastausten määrä useiden toimialojen kohdalla on hyvin pieni, joten kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä ei vastausten perusteella voida tehdä. Kyselyssä vastaajilla oli mahdollisuus avata konkreettisemmin kokemuksiaan havaitsemistaan muutoksista. Avovastauksissa tuotiin esiin muun muassa seuraavia näkökulmia rahoituksessa koettuihin muutoksiin liittyen:

” Edellisellä hallituskaudelle valtionavustukset laskivat merkittävästi. Tämän hallituksen aikana monien järjestöjen määrärahat ovat nousseet. Rahoitus on kuitenkin edelleen hajanaista, poukkoilevaa ja lyhytjänteistä, minkä seurauksena avustusten hallinnointi rasittaa kaikkia osapuolia kohtuuttomasti ja heikentää tuloksellisuutta. ”

” Valtionhallinnon avustusten kasvu pysähtynyt, hallinnollinen taakka kasvanut ja kilpailu rahoituksesta kiristynyt. ”

'' Avustusta myönnetään vain valtakunnalliseen toimintaan. Tämä luonnollisesti vaikeuttaa paikallisjärjestöjen toimintaa. ''

'' "Kunnan avustuksia on koko ajan vähennetty ja se on varsin ei toivottua, koska järjestöemme vaikuttavuus kunnassa on iso. Toivottavasti valtion avustukset säilyvät, etteivät toimintamahdollisuudet katoa."

Avovastausten perusteella voidaan tehdä seuraavanlaista yhteenvetoa järjestöjen rahoitukseen liittyvistä muutoksista:

- Avustusten luku- sekä euromäärät ovat laskeneet niin kuntien kuin valtion tasolla samalla, kun kolmannen sektorin rooli ja merkitys kasvanut. Järjestöt ovat huolissaan kuntien heikentyneestä taloudellisesta tilanteesta, mikä edelleen vaikeuttaa avustusten saamista.
- Avustusten saamisen ennakointi on vaikeutunut.
- Rahoituksen myöntöperusteissa korostuu hyvinvointipalvelujen tuottaminen.
- Raportointivaatimukset ovat lisääntyneet → aiheuttaa ongelmia erityisesti ei-ammattimaisesti toimiville järjestöille.
- Toimitilojen osalta tapahtunut muutoksia → maksuttomia toimitiloja ei ole tai niiden maksut ovat nousseet.

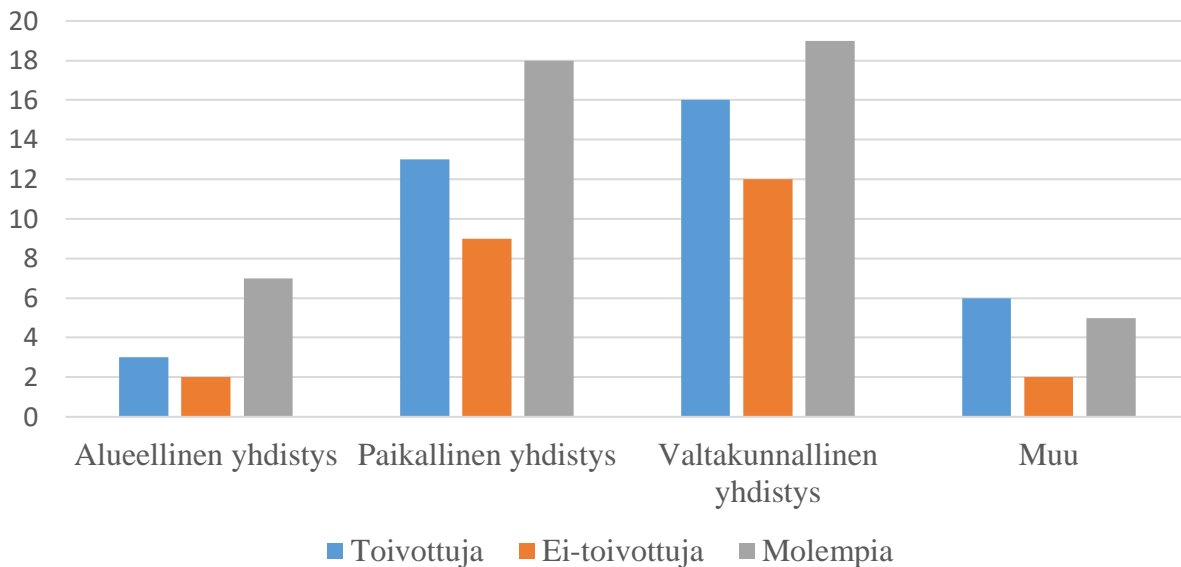
5 Järjestöjen yhteiskunnallinen rooli ja asema

Järjestöjen kokemaa arvostusta tarkastellaan yhteiskunnan yleisten asenteiden kautta. Vastaajilta kysyttiin: *Onko järjestössänne havaittu viimeisten 2-3 vuoden aikana muutoksia yleisissä asenteissa järjestöjen yhteiskunnallista roolia ja asemaa kohtaan?* Noin 56 % vastanneista oli sitä mieltä, että muutoksia on tapahtunut, kun vastaavasti 28 %:n mukaan muutoksia ei ole tapahtunut. 16 % vastaajista ei osannut sanoa, onko muutoksia havaittu.

Muutoksia havainneista vastaajista 36 % oli sitä mieltä, että muutokset ovat olleet toivottuja ja 22 %:n mukaan muutokset eivät ole olleet toivottuja. Peräti 43 % muutoksia havainneista vastaajista kertoi muutosten olleen sekä toivottuja että ei-toivottuja. Kuvio 7 esittää havaittujen muutosten laadun vastaajajärjestön rakenteen mukaan. Järjestön rakenteesta riippumatta useimmat muutoksia havainneista kertoivat havainneensa sekä toivottuja että ei-toivottuja muutoksia. Huomattavaa on

myös se, että kaikkien järjestötyyppien kohdalla toivottuja muutoksia on havaittu enemmän kuin ei-toivottuja.

Kuvio 7. Yleisissä asenteisessa koetut muutokset jaoteltuna järjestön rakenteellisuuden mukaan. Esitetyt luvut vastaamääriä (n).

Vastaajia pyydettiin tarkentamaan, koskevatko heidän havaitsemansa muutokset julkista hallintoa, poliittista päätöksentekoa, vapaaehtoistoimintaa, lahjoittamista vai jotain muuta. Taulukossa 4 esitetään, miten erikokoisten järjestöjen vastaukset jakautuvat vaihtoehtojen kesken.

Taulukko 4. Järjestöjen kokemat muutokset yleisissä asenteissa tarkasteltuna muutoksen kohteen ja järjestön henkilöjäsenmäärän mukaan. Luvut vastaajamääriä (n). Ristiintaulukointi.

Muutoksen kohde	Järjestön koko			
	Alle 100	100-500	501-1500	Yli 1500
Julkista hallintoa	18	22	9	18
Poliittista päätöksentekoa	16	18	7	17
Vapaaehtoistoimintaa	17	24	11	16
Lahjoittamista	3	6	0	8
Muuta	5	6	2	3

Järjestön koolla ei näyttäisi olevan juurikaan merkitystä sen suhteen, mihin havaittujen muutosten koetaan kohdistuvan. Julkista hallintoa, poliittista päätöksentekoa ja vapaaehtoistoimintaa koskevia muutoksia oli havaittu melko tasaisesti järjestön koosta riippumatta. Lahjoittamiseen kohdistuvia asennemuutoksia oli havaittu selkeästi vähiten kaikkien kokoluokkien järjestöissä. Järjestöt jäsenmäärältään 501-1500 erottautuvat taulukosta vähäisemmän vastaajamäärän vuoksi.

Taulukon 5 perusteella voidaan todeta, että toivottuja asennemuutoksia oli kaiken kaikkiaan ei-toivottuja enemmän. Ei-toivottuja muutoksia asenteissa järjestöjen roolia kohtaan oli kuitenkin havaittu toivottuja muutoksia enemmän silloin, kun muutokset koskivat poliittista päätöksentekoa. Vapaaehtoistoimintaa koskevien asennemuutosten koettiin puolestaan olleen pikemminkin toivottuja kuin ei-toivottuja. Suurin osa vastaajista kuitenkin kokee havaittujen muutosten olleen sekä toivottuja että ei-toivottuja. Pienen vastaajamäärän vuoksi lahjoittamiseen liittyvistä asennemuutoksista on vaikea tehdä johtopäätöksiä.

Taulukko 5. Järjestöjen kokemat asennemuutokset tarkasteltuna muutoksen kohteen ja laadun mukaan. Luvut vastaajamääriä (n). Ristiintaulukointi.

Muutoksen kohde	Muutoksen luonne		
	Toivottuja	Ei-toivottuja	Molempia
Julkista hallintoa	20	16	31
Poliittista päätöksentekoa	16	18	25
Vapaaehtoistoimintaa	24	14	31
Lahjoittamista	4	3	11
Muuta	6	1	9

Avovastauksissa tuotiin esiin muun muassa seuraavia näkökulmia havaittuihin asennemuutoksiin liittyen:

”Juhlapuheissa muistetaan ja korostetaan enemmän kuin mitä käytännössä halutaan tehdä”

”Järjestöjen panostusta yhteiseen hyvään tunnutaan odottavan entistä enemmän.”

”Järjestöjen odotetaan tuottavan mieluusti enenevässä määrin palveluja ja tapahtumia, mutta ne toivotaan tehtävän kaikki vapaaehtoistyönä eli palveluista ei olla kuitenkaan valmiita maksamaan julkisten tahojen puolelta. Yhtälö on mahdoton, koska sitoutuminen yhdistyksiin on yhä vähenemässä - samoin kuin perinteinen vapaaehtoistoiminta. Elinkeinomainen toiminta järjestöillä voisi kuitenkin olla avain toiminnan kehittämiseen ja ihmisten innostamiseen, mutta julkinen valta ei ole valmis maksamaan odottamistaan palveluista.”

Edellä esitetyt suorat lainaukset kyselyyn vastanneilta järjestöiltä tiivistävät pitkälti sen viestin, millä tavoilla vastaajat kokevat muutokset yleisissä asenteissa järjestöjen yhteiskunnallista roolia ja asemaa kohtaan. Vastauksista nousee useampaan kertaan esille, että järjestöjen yhteiskunnallinen rooli on vahvistunut. Toisinaan järjestöt rinnastetaan yritysten kaltaisiksi ja oletetaan niiden olevan yksi kunnan palveluiden tuottajista. Ongelmaksi koetaan resurssien vähäisyys ja vapaaehtoistoiminnan roolin kasvu samalla, kun kansalaisten sitouttaminen toimintaan on vaikeutunut. Osa vastaajajärjestöistä myös kokee, että järjestöjen toiminta on tullut yhteiskunnassa näkyvämmäksi, mutta siitä huolimatta järjestöjen todellinen vaikutusvalta ei ole kasvanut.

Järjestöt kokevat yleisesti saaneensa viimeisten 2-3 vuoden aikana positiivista huomiota yhteiskunnassa. Erityisesti järjestöjen merkitys hyvinvoinnin edistäjinä tunnustetaan. Olisi kuitenkin tärkeää tarkastella sitä, onko järjestöjen merkityksen tunnustaminen johtanut todellisen arvostuksen kasvuun. Voidaanko puhua arvostuksen kasvusta, jos julkinen valta ei kuitenkaan tarjoa riittäviä resursseja järjestöjen toiminnan ylläpitämiseen?

6 Vapaaehtoistoimintaa koskevat asennemuutokset

Asennemuutoksia havainneista vastaajista 59 % kokee, että muutokset koskevat vapaaehtoistoimintaa. Kuten jo edellisessä luvussa todettiin, vapaaehtoistoimintaa koskevat asennemuutokset koetaan enimmäkseen toivottuina. Tosin on huomioitava, että 44 % vastaajista pitää muutoksia sekä ei-toivottuina että toivottuina (taulukko 6).

Taulukko 6. Järjestöjen kokemat asennemuutokset vapaaehtoistoimintaa kohtaan. Luvut vastaajamääriä (n). Ristiintaulukointi.

Muutoksen kohde	Muutoksen luonne		
	Toivottuja	Ei-toivottuja	Molempia
Vapaaehtoistoiminta	24	14	31

Vastaajien oli mahdollista avovastauksissa kertoa, minkälaisia muutokset ovat konkreettisesti olleet ja miten ne on koettu. Vastaajat nostivat esille muun muassa seuraavia näkökulmia:

”Julkinen hallinto huomio yhdistysten vaikuttavuuden paremmin. Vapaaehtoistyön arvo noteerataan entistä paremmin, yhdistystoiminta ei ole pelkkää puuhastelua, vaan yleisen hyvinvoinnin parantamista. Nimenomaan hyvinvointirooli tunnustetaan ja tunnustetaan, ei toki kaikkialla, mutta yleisesti kumminkin.”

”Järjestön roolia on väheksytty ja kyseenalaistettu julkisen hallinnon ja päätöksenteon puolelta. Järjestön pitäisi tehdä enemmän vapaaehtoistoimintaa, mutta sille ei anneta resursseja. Kansalaispalaute on ollut positiivista ja kiittävää.”

”Osittain vapaaehtoistyö on nosteessa ja kolmatta sektoria pyydetään kaikessa apuun, mutta rahoitusta leikataan kuitenkin koko ajan. Palvelut poistuvat maalta ja hama-alueella vapaaehtoisten tulee tehdä itse paljon, mutta kaiken pitäisi toimia ilman rahaa.”

”Vapaaehtoistoiminnan byrokratia on lisääntynyt: eräs merkittävistä asioista on verohallinnon tulorekisteri, joka on kohtuuton taakka väheneville vapaaehtoisresursseille. Vapaaehtoisuuden ja ihmisten ajankäytön muutoksiin pitäisi yhteisin toimin reagoida. Järjestöjen vapaaehtoisia pyörittäjiä ei enää kauaa riitä.”

Yhteenvedona voidaan todeta, että moni vastaajajärjestö kokee vapaaehtoistoiminnan merkityksen kasvaneen. Vastaajat tunnustavat vapaaehtoistoiminnan olevan osittaisessa nosteessa, mutta siitä huolimatta ihmisiä on vaikea saada toimintaan mukaan. Esille myös nousi, että vapaaehtoistojen on vaikea sitouttaa pitkäjänteiseen toimintaan, vaikka vapaaehtoisia saataisiinkin. Lisäksi vastaajajärjestöt kokevat, että yhä enenevässä määrin julkinen valta haluaa järjestöjen tuottavan yhteiskunnallisesti merkittäviä palveluja, mutta nekin tulisi tuottaa vapaaehtoistyöllä. Tämän seikan osalta vastaajat peräänkuuluttivat riittäviä resursseja vapaaehtoistoimintaan.

Lisäksi tulosten perusteella voidaan todeta, että urheilu- ja liikuntajärjestöt sekä nuoriso- ja opiskelijajärjestöt erottuvat muista, kun tarkastellaan järjestöjen kokemia yhteiskunnallisia asennemuutoksia juuri vapaaehtoistoiminnan osalta toimialakohtaisesti. Näiden molempien järjestötoimialojen kohdalla 40 % muutoksia havainneista vastaajista on sitä mieltä, että muutokset yleisissä asenteissa koskettavat vapaaehtoistoimintaa. Muutokset vapaaehtoistoiminnassa ovat olleet

sekä toivottuja että ei-toivottuja. Vastaaajamäärät jäävät kuitenkin sen verran alhaisiksi, että pitkälle meneviä johtopäätöksiä vapaaehtoistoimintaa koskevista asennemuutoksista ei tämän kyselyn perusteella voida tehdä.

7 Askelmerkkejä tulevaan – järjestöjen terveiset julkiselle hallinnolle

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että viimeisten 2-3 vuoden aikana järjestöt ovat koosta riippumatta kokeneet mahdollisuutensa osallistua ja vaikuttaa julkisen hallinnon valmistelu- ja päätöksentekoprosesseihin melko hyvin. Oletetun mukaisesti kuitenkin jäsenmääriltään suurissa ja ammattimaisesti toimivissa järjestöissä nämä mahdollisuudet ovat pieniä, harrastuspohjalta toimivia järjestöjä paremmat. Lisäksi suurin osa vastaajajärjestöistä kokee, että muutosta niiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksissa on tapahtunut ja näistä enemmistö on toivottuja muutoksia. Vastauksista nousee myös useampaan kertaan esille, että järjestöjen yhteiskunnallinen rooli on vahvistunut, mutta tämä ei näytä vaikuttavan järjestöjen resursseihin. Järjestöjen rahoituksen, muun muassa julkisen tuen osalta havaitut muutokset koetaan enimmäkseen ei-toivotuiksi. Vapaaehtoistoimintaa koskevat asennemuutokset puolestaan koetaan enimmäkseen toivottuina.

Minkälaista vuorovaikutuksen tulisi olla, jotta se tukisi kansalaisyhteiskunnan osallisuutta valmistelussa ja päätöksenteossa? Seuraavassa esitetään muutamia poimintoja kyselyssä useasti esiin nousseista kommentteista:

- Järjestöjen rooli tulisi tunnustaa asiantuntijoina, ei sparraajina.
- Järjestöt tulee ottaa huomioon prosessien joka vaiheessa.
- Kaikki toimijat pitäisi kutsua saman pöydän ääreen päättämään asioista, paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen tason ottaminen huomioon.
- Kuntien tulisi paremmin ottaa järjestöt huomioon päätöksenteossa.
- Järjestöjen osallistumisen päätöksentekoon tulisi olla yhdenvertaista. Osa vastaajajärjestöistä kokee, että mukaan pääsevät ne, jotka ovat perinteisiä avustuksen saajia. Myös pienet ja uudet järjestötoimijat tulisi ottaa mukaan.
- Viranomaisten ja päättäjien sekä järjestöjen välisen kumppanuuden tulisi olla aitoa, vuorovaikutteista ja säännöllistä.
- Julkinen hallinto voisi järjestää vuosittain kuulemiskierroksia, jossa kaikilla halukkailla järjestöillä on mahdollisuus tulla kuulluksi.

- Erityistä huomiota tulisi kiinnittää haavoittuvien ryhmien osallistumisen edellytysten turvaamiseen, muun muassa viranomaisten valmisteluasiakirjojen selkokieliisyys ja saavutettavuuden varmistaminen.

Yleisenä johtopäätöksenä voidaan todeta, että järjestöt toivovat hallinnolta varhaista, aitoa, vaikuttavaa ja säännöllistä kommunikaatiota, joka on kaikille järjestötoimijoille avointa. Osallistumismahdollisuuksien luomisessa tulisi ottaa huomioon niin pienet kuin suuret järjestöt eri toimialoilta tasapuolisesti. Järjestöt tunnistavat tärkeän roolinsa yhteiskunnan hyvinvoinnin ytimessä, mutta sen mahdollistamiseksi tarvitaan riittävät resurssit, joita ei kuitenkaan tällä hetkellä ole.

LIITE 1: Kyselylomake

- 1. Onko järjestöllänne ollut viimeisten 2-3 vuoden aikana mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa järjestöänne kiinnostaviin tai koskeviin julkisen hallinnon valmistelu- tai päätöksentekoprosesseihin paikallisella, alueellisella tai valtionhallinnon tasolla? ***

Kyllä / Ei

- 2. Koskiko osallistumismahdollisuus**

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

paikallista hallintoa / alueellista hallintoa / valtionhallintoa

- 3. Mitä osallistumismahdollisuuksia järjestöllenne on tarjottu?**

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

kutsuttu jäseneksi asiaa valmistelevaan työryhmään, komiteaan tai vastaavaan / pyydetty kirjallista lausuntoa tai kommentteja / kutsuttu kuulemistilaisuuteen / kutsuttu asiaa valmistelevaan kokoukseen, seminaariin tai muuhun tilaisuuteen asiantuntijana / muuta, mitä?

- 4. Koitteko, että järjestönne osallistumisella oli toivottua vaikutusta asian valmistelussa?**

Kyllä, täysin / Kyllä, osittain / Ei lainkaan

- 5. Miten viranomaisten tulisi mielestänne ottaa järjestöjä mukaan julkisen hallinnon valmistelu- ja päätöksentekoprosesseihin?***

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

kutsumalla jäseneksi asiaa valmistelevaan työryhmään, komiteaan tai vastaavaan / pyytämällä kirjallista lausuntoa tai kommentteja / kutsumalla kuulemistilaisuuteen / kutsumalla asiaa valmistelevaan kokoukseen, seminaariin tai muuhun tilaisuuteen asiantuntijana / muuten, miten?

- 6. Onko järjestöksänne havaittu viimeisten 2-3 vuoden aikana muutoksia siinä, miten järjestöjä kuullaan ja/tai otetaan mukaan julkisen hallinnon valmisteluprosesseissa?***

Kyllä / Ei / En osaa sanoa

- 7. Jos vastasit kyllä, ovatko muutokset olleet**

toivottuja / ei-toivottuja / molempia

- 8. Koskevatko havaitsemanne muutokset**

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

paikallista päätöksentekoa ja valmistelua / alueellista päätöksentekoa ja valmistelua / valtionhallinnon päätöksentekoa ja valmistelua

- 9. Tarkenna minkälaisia muutokset ovat olleet. Kerro mielellään konkreettisia esimerkkejä!**

[avovastaus]

- 10. Onko järjestöksänne havaittu viimeisten 2-3 vuoden aikana muutoksia järjestöjenrahoitukseen liittyvissä julkisen vallan linjauksissa tai käytännöissä? ***

Kyllä / Ei / En osaa sanoa

11. Jos vastasit kyllä, ovatko muutokset olleet

toivottuja / ei-toivottuja / molempia

12. Koskevatko havaitsemanne muutokset

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

kuntien/kuntayhtymien myöntämiä avustuksia / valtionavustuksia / muuta, mitä?

13. Tarkenna minkälaisia muutokset ovat olleet. Kerro mielellään konkreettisia esimerkkejä!

[avovastaus]

14. Onko järjestössänne havaittu viimeisten 2-3 vuoden aikana muutoksia yleisissä asenteissa järjestöjen yhteiskunnallista roolia ja asemaa kohtaan? *

Kyllä / Ei / En osaa sanoa

15. Jos vastasit kyllä, ovatko muutokset olleet

toivottuja / ei-toivottuja / molempia

16. Koskevatko muutokset

julkista hallintoa / poliittista päätöksentekoa / vapaaehtoistoimintaa / lahjoittamista / muuta, mitä?

17. Tarkenna minkälaisia muutokset ovat olleet. Kerro mielellään konkreettisia esimerkkejä!

[avovastaus]

18. Järjestönne terveiset päättäjille ja viranomaisille – minkälaista hallitusohjelmaan kirjatun uudenlaisen vuorovaikutuksen tulisi olla, jotta se tukisi kansalaisyhteiskunnan osallisuutta valmistelussa ja päätöksenteossa? Ehdota mielellään konkreettisia toimenpiteitä ja keinoja.

[avovastaus]

Vastaajan taustatiedot

19. Yhdistyksemme on rakenteeltaan*

Valtakunnallinen järjestö, jolla on piiriyhdistyksiä ja/tai paikallisyhdistyksiä

Valtakunnallinen järjestö, jolla ei ole piiriyhdistyksiä tai paikallisyhdistyksiä

Alueellinen yhdistys

Piirijärjestön paikallisyhdistys tai ryhmä

Paikallinen yhdistys, joka toimii usean kunnan alueella

Paikallinen yhdistys, joka toimii yhden kunnan alueella

Paikallisen yhdistyksen ryhmä, jaosto tai osasto

Muu, mikä?

20. Millä alueella yhdistyksenne kotipaikka sijaitsee?

Uusimaa / Varsinais-Suomi / Satakunta / Kanta-Häme / Pirkanmaa / Päijät-Häme / Kymenlaakso /

Etelä-Karjala / Etelä-Savo / Pohjois-Savo / Pohjois-Karjala / Keski-Suomi / Etelä-Pohjanmaa /

Pohjanmaa / Keski-Pohjanmaa / Pohjois-Pohjanmaa / Kainuu / Lappi / Ahvenanmaa

21. Mikä on yhdistyksenne toimiala? *

Ammatillinen yhdistys / Eläkeläis- tai veteraanijärjestö / Kasvatus-, tiede- tai opintoyhdistys / Kehitysyhteistyöjärjestö / Kylä- ja kaupunginosayhdistys / Maa- ja kotitalousnaiset / Maanpuolustus- tai rauhanjärjestö / Marttayhdistys / Metsästysyhdistys / Monikulttuurisuusyhdistys / Neuvontajärjestö / Nuoriso- tai opiskelijajärjestö / Palo- ja pelastusyhdistys / Palvelujärjestö / Poliittinen yhdistys / Sosiaali- ja terveysyhdistys / Taide- ja kulttuuriyhdistys / Talous- ja elinkeinoyhdistys / Urheilu- ja liikuntayhdistys / Uskonnollinen yhteisö / Vapaa-aika- tai harrastusyhdistys / Ympäristö-, maaseutu-, luonnonsuojelu- tai eläinyhdistys / Muu, mikä?

22. Mikä oli yhdistyksenne henkilöjäsenten määrä vuonna 2019? Jos kyseessä on valtakunnallinen tai alueellinen järjestö, laske mukaan myös piiri- ja paikallisyhdistysten jäsenet. *
alle 100 / 100-500 / 501-1500 / yli 1500

23. Yhdistyksenne palkatun henkilöstön määrä vuonna 2019? Jos kyseessä on valtakunnallinen tai alueellinen järjestö, laske mukaan myös piiri- ja paikallisyhdistysten henkilöstö. *
alle 5 / 5-50 / 51-100 / yli 100 / ei palkattua henkilöstöä

24. Paljonko olivat yhdistyksenne toiminnan kokonaiskulut vuonna 2019 (palkat, vuokrat, matkakulut, toimintakulut, muut kulut yhteensä)? *
Alle 2 000 € / 2 000 - 9 999 € / 10 000 - 100 000 € / yli 100 000 €

25. Saiko yhdistyksenne vuonna 2019 julkista tukea toimintaedellytyksiin? *
Kyllä / Ei / En osaa sanoa

26. Oliko tuki
Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

Kunnan/kuntayhtymän tukea / valtionavustusta / muuta, mitä?

27. Mitä tukea yhdistyksenne sai?
toiminta-avustusta / projektiavustusta / avustusta toimitiloihin / maksuttomat toimitilat / muuta, mitä?

28. Vastaajan rooli yhdistyksessä*
Palkansaaja (työntekijät, johtajat, koordinaattorit ym. palkkaa tai palkkiota saavat) / Luottamushenkilö (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, hallituksen jäsen ym.) / Jäsen / Vapaaehtoinen

29. Halutessasi voit antaa meille yhteystietosi (sähköpostiosoite). Tiedotamme kevään 2020aikana kaikille yhteystietonsa antaneille tämän kyselyn tuloksista sekä KANEn jatkotoimenpiteistä niiden johdosta.
Sähköposti